

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักบัญชีตามความคิดเห็นของผู้บริหารทางบัญชี
ภายใต้กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี
พ.ศ. 2553

Desirable Characteristics of Accountants Perceived by
Accounting Managers under the Qualification Framework
of Bachelor's Degree in Accountancy 2010

ณัฐพัชร์ อภิวัฒน์ไพศาล¹

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักบัญชีตามความคิดเห็นของผู้บริหารทางบัญชีภายใต้กรอบมาตรฐานคุณวุฒิ ระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี พ.ศ. 2553 ใน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ กลุ่มประชากรที่เข้าถึงเป็นผู้บริหารทางบัญชีของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่ถูกจัดอันดับเป็นบริษัทยอดเยี่ยมแห่งปี 2554 จำนวน 100 คน เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารทางบัญชีมีความคิดเห็นว่า นักบัญชีที่พึงประสงค์ควรมีคุณลักษณะด้านคุณธรรม จริยธรรม ในเรื่องความซื่อสัตย์สุจริต ด้านความรู้ ในเรื่องความเข้าใจในแนวคิด ทฤษฎี หลักการ และวิธีการทางการบัญชี ด้านทักษะทางปัญญา ในเรื่องความสามารถรายงานผลได้อย่างถูกต้อง ครบถ้วน ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ในเรื่องความสามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ และวัฒนธรรมขององค์กรได้เป็นอย่างดี และด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ในเรื่องการเรียนรู้จักเลือกและใช้รูปแบบการนำเสนอที่เหมาะสมกับกลุ่มผู้ฟังที่แตกต่างกัน โดยมีคะแนนเฉลี่ยโดยรวมทั้ง 5 ด้านอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: คุณลักษณะที่พึงประสงค์ นักบัญชี ผู้บริหารทางบัญชี กรอบมาตรฐานคุณวุฒิ

ABSTRACT

The objective of this research was to study desirable characteristics of accountants which was perceived by accounting managers under the qualification framework of bachelor's degree in accountancy 2010 in five aspects: 1) ethic and moral 2) knowledge 3) cognitive skills 4) interpersonal skills and responsibility and 5) numerical analysis and communication and information technology skill. The access population was 100 accounting managers

¹ อาจารย์ประจำคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร e-mail: kimmba19@yahoo.com

from the best public companies 2011 in the database of the Stock Exchange of Thailand. Data were gathered using the questionnaire and semi-structured interview. The frequency, percentage, mean, standard deviation and content analysis were used for analyzing data. Results indicated that accounting managers absolutely required five desirable characteristics of qualifications: ethic and moral (honesty), knowledge (understanding of concepts, theories, principles and methods of accounting), cognitive skills (ability to report accurately and completely), interpersonal skills and responsibility (ability to adapt to the situation and culture of the organization) and the numerical analysis, communication and information technology skill (select and present appropriately to different person). Furthermore, the result of this study was based on statistic value that all these characteristics had the highest level mean score.

Keywords: Desirable Characteristic, Accountant, Accounting Manager, Qualification Framework

บทนำ

สภาวิชาชีพบัญชีอยู่ในพระบรมราชูปถัมภ์ เป็นองค์กรวิชาชีพบัญชีซึ่งเป็นที่ยอมรับจากผู้ที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน มีบทบาทเป็นผู้นำในระดับภูมิภาค และนานาชาติ มีภารกิจหลัก 8 ประการ ได้แก่ 1) กำหนดมาตรฐาน คุณภาพ และจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีให้เป็นไปตามระดับมาตรฐานสากล 2) กำกับดูแลผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีให้เป็นไปตามมาตรฐานวิชาชีพ และตามที่กฎหมายกำหนด 3) พัฒนาผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี โดยให้ความรู้ ความเข้าใจ การฝึกอบรม รวมถึงให้คำปรึกษา หรือออกแนวปฏิบัติให้มีความชัดเจน 4) ร่วมมือและประสานงานกับองค์กรต่างประเทศ เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ และสร้างบทบาทในการเป็นองค์กรชั้นนำในระดับภูมิภาค และนานาชาติ 5) ผลักดันให้เกิดการพัฒนา และใช้ประโยชน์รายงานทางการเงินเพื่อสร้างความน่าเชื่อถือ ความโปร่งใสและส่งเสริมบรรษัทภิบาลที่ดี 6) มีบทบาทในการบัญญัติกฎหมายและระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพบัญชี 7) เสริมสร้างความสามัคคี ความร่วมมือ เพื่อผดุงไว้ซึ่งเกียรติและศักดิ์ศรีของวิชาชีพบัญชี และ 8) มีการกำกับดูแลกิจการที่ดีในสภาวิชาชีพบัญชี และแนวทางการดำเนินงานหนึ่งที่สำคัญของสภาวิชาชีพบัญชีฯ คือ การประสานความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อพิจารณาคุณภาพมาตรฐานเกี่ยวกับวิชาชีพ

บัญชี ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน (สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์, 2554 ก) ในขณะเดียวกันยังเป็นองค์กรที่มีบทบาทสำคัญในการตรวจสอบรับรองเนื้อหาวิชาและหลักสูตรทางการบัญชีของสถาบันอุดมศึกษาต่างๆ เพื่อให้จัดการเรียนการสอนที่มีเนื้อหาทางวิชาการด้านบัญชีครบถ้วนอย่างมีคุณภาพ ทั้งนี้ สภาวิชาชีพบัญชีฯ ยังตระหนักถึงความจำเป็นที่ต้องมีจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีด้วย นอกเหนือจากการมีทักษะความรู้และความสามารถแห่งวิชาชีพ (สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์, 2554 ข)

สาขาวิชาการบัญชี เป็นสาขาที่มีความเป็นศาสตร์และศิลป์อยู่ด้วยกัน เนื้อหาสาระครอบคลุมทั้งด้านทฤษฎีและการปฏิบัติ มีความเป็นสากล เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีสารสนเทศ มีลักษณะเป็นสหวิทยาการ การศึกษาในสาขาวิชาการบัญชีจึงเป็นกระบวนการการพัฒนาบุคคลให้เป็นผู้มีความรอบรู้ในศาสตร์และความสามารถทางวิชาชีพบัญชีตามมาตรฐานสากล รวมทั้งศาสตร์อื่นที่สัมพันธ์กัน โดยมุ่งให้ผู้เรียนมีวิธีเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ทั้งด้านความรู้ ทักษะทางวิชาชีพ คุณค่าแห่งวิชาชีพ จริยธรรม และทัศนคติ และเป็นสาขาหนึ่งที่ลงประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 127 ลงวันที่ 13 ธันวาคม 2553 เพื่อเป็นแนวทางพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชีของสถาบันอุดมศึกษาทุกแห่งให้มีมาตรฐานเทียบเคียงกันได้ทั้งในระดับชาติและระดับสากล

ในการผลิตบัณฑิตบัญชีในปัจจุบันและอนาคต นอกจากจะเป็นไปตามความมุ่งหวังของหลักสูตรแต่ละสถาบันการศึกษาแล้ว ยังต้องอยู่ภายใต้กรอบมาตรฐานการศึกษาของชาติ มาตรฐานการอุดมศึกษา และกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา ซึ่งเป็นเครื่องมือในการนำแนวนโยบายการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการวัดการศึกษาตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในส่วนที่เกี่ยวกับมาตรฐานการอุดมศึกษาและการประกันคุณภาพการศึกษาสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม โดยมีหลักการสำคัญเพื่อเป็นการประกันคุณภาพขั้นต่ำของบัณฑิตในแต่ละสาขา หรือแต่ละคุณวุฒิโดยให้มีการกำกับดูแลคุณภาพการผลิตบัณฑิตกันเอง สำหรับสาขาวิชาการบัญชี กระทรวงศึกษาธิการออกประกาศเรื่องมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี พ.ศ. 2553 ให้มีมาตรฐานผลการเรียนรู้อย่างน้อย 5 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม 2) ด้านความรู้ 3) ด้านทักษะทางปัญญา 4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และ 5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553)

จากความสำคัญข้างต้น การวิจัยครั้งนี้จึงมุ่งศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักบัญชีภายใต้กรอบมาตรฐานคุณวุฒิ ระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี พ.ศ. 2553 เพื่อให้ทราบถึงลักษณะที่เป็นคุณสมบัติที่ดีที่สุดที่นักบัญชีพึงมีความเห็นของผู้บริหารทางบัญชี เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนานักบัญชีและพัฒนาหลักสูตรบัญชีบัณฑิต และระบบการจัดการเรียนการสอนทางบัญชีเพื่อให้เป็นไปตามความต้องการของผู้บริหารทางบัญชีต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักบัญชีภายใต้กรอบมาตรฐานคุณวุฒิ ระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี พ.ศ. 2553 ใน 5 ด้าน ประกอบด้วยด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

เพื่อให้อาจารย์ผู้สอนบัญชีใช้เป็นแนวทางในการพัฒนานักศึกษาตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ ระดับปริญญาตรี สาขา

วิชาการบัญชี พ.ศ. 2553 และเป็นแนวทางในพัฒนาหลักสูตรบัญชีบัณฑิตรวมถึงระบบการจัดการเรียนการสอนทางบัญชี เพื่อให้เป็นไปตามความต้องการของผู้บริหารทางบัญชี

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี พ.ศ. 2553

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี พ.ศ. 2553 กำหนดกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาให้สถาบันอุดมศึกษาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตรระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี และเพื่อประโยชน์ในการรักษาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี ของสถาบันอุดมศึกษาทุกแห่งให้มีมาตรฐานเทียบเคียงกันได้ในระดับชาติและระดับสากล และสอดคล้องกับประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553)

คุณลักษณะของบัณฑิตบัญชีที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี พ.ศ. 2553 ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังต่อไปนี้ 1) มีคุณธรรม จริยธรรม ความรับผิดชอบต่อตนเอง วิชาชีพ และสังคม 2) มีความรอบรู้ในศาสตร์ทางการบัญชี ทักษะทางวิชาชีพ และศาสตร์อื่นที่เกี่ยวข้อง 3) มีความสามารถคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ บูรณาการความรู้และประสบการณ์ทางวิชาชีพบัญชีอย่างเป็นระบบ 4) มีโลกทัศน์ที่กว้างไกล ความคิดสร้างสรรค์ พัฒนาตนเองทั้งด้านความรู้ ทักษะวิชาชีพอย่างต่อเนื่องและทำงานร่วมกับบุคคลอื่นได้ทุกระดับอย่างเหมาะสม และ 5) มีความรู้ทางด้านเทคโนโลยีที่ทันสมัย สามารถสื่อสารและใช้เทคโนโลยีได้อย่างมีประสิทธิภาพ

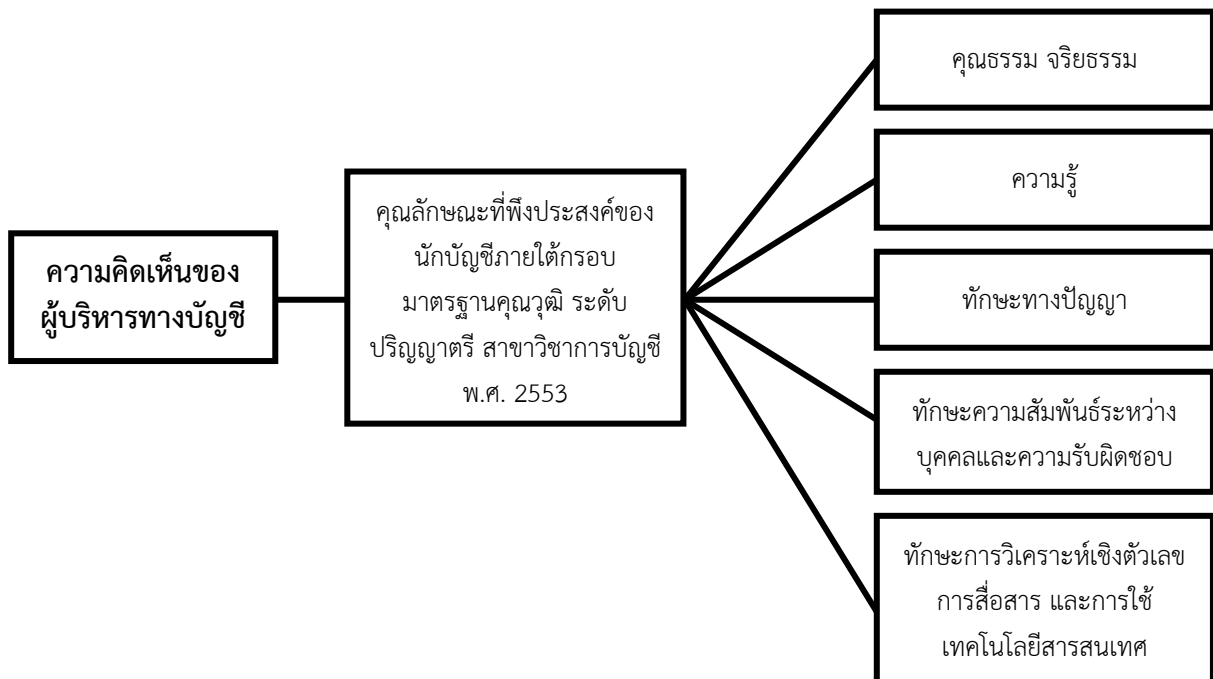
จากคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตในสาขาวิชาการบัญชีที่กล่าวมาแล้ว การจัดหลักสูตรการจัดการเรียนรู้อการวัดผลและประเมินผลต้องจัดให้สอดคล้องกันกับเนื้อหาสาระการเรียนรู้ เพื่อให้ได้มาตรฐานผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 อย่างน้อย 5 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม 2) ด้านความรู้ 3) ด้านทักษะทางปัญญา 4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และ 5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่สอดคล้องกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักบัญชีภายใต้กรอบมาตรฐานคุณวุฒิ ระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี พ.ศ. 2553 ที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะเฉพาะสาขาวิชาชีพบัญชี ได้แก่ การมีความรู้ความเข้าใจที่เกี่ยวข้องกับการทำบัญชี (กรรณิการ์ ลำลือ, 2552 เพ็ญธิดา พงษ์ธานี, 2548 อนุรักษ ทองสุโขวงศ์, 2548 และต่อลาภ สุขพันธ์, 2546) มีความสามารถวัด/คำนวณมูลค่า (กรรณิการ์ ลำลือ, 2552) มีทักษะหรือความชำนาญในการจัดการตนเอง (กรรณิการ์ ลำลือ, 2552 เพ็ญธิดา พงษ์ธานี, 2548) ทักษะทางการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร (กรรณิการ์

ลำลือ, 2552 อนุรักษ ทองสุโขวงศ์, 2548) ทักษะทางการบริหารองค์กรและการจัดการธุรกิจ (กรรณิการ์ ลำลือ, 2552) คุณธรรมจริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ (นันทวดี วุฒิกรณ, 2550 เพ็ญธิดา พงษ์ธานี, 2548, อนุรักษ ทองสุโขวงศ์, 2548 และ ต่อลาภ สุขพันธ์, 2546) และคุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ (เพ็ญธิดา พงษ์ธานี, 2548)

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักบัญชีภายใต้กรอบมาตรฐานคุณวุฒิ ระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี พ.ศ. 2553 นำมาซึ่งกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสม (Mixed-methods Research) ที่ใช้ทั้งวิธีการวิจัยเชิงปริมาณและวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้รูปแบบการวิจัยแบบทำตามลำดับก่อนหลัง (Sequential Design) กล่าวคือ การใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณก่อน แล้วนำผลการวิจัยเชิงปริมาณมาออกแบบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อขยายความข้อค้นพบให้ลุ่มลึก ทั้งนี้ เพื่อให้ผลการวิจัยมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ

ประชากรเป้าหมาย

ประชากรเป้าหมายในงานวิจัยนี้ คือ ผู้บริหารทางบัญชี ที่ทำงานอยู่ในกลุ่ม 12 อุตสาหกรรมเด่นที่ติดอันดับ 1 ใน 10 (TOP 10) ของบริษัทยอดเยี่ยมแห่งปี 2554 (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2554) ประกอบด้วย 1) หมวดธนาคาร 2) หมวดเงินทุนหลักทรัพย์ 3) หมวดประกันภัยและประกันชีวิต 4) หมวดเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร 5) หมวดพลังงานและสาธารณูปโภค 6) หมวดปิโตรเคมีและเคมีภัณฑ์

7) หมวดสื่อและสิ่งพิมพ์ 8) หมวดพาณิชยกรรม 9) หมวดอาหารและเครื่องดื่ม 10) หมวดพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ 11) หมวดวัสดุก่อสร้าง และ 12) หมวดชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ จำนวน 117 แห่ง

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรเป้าหมาย ซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ไปยังผู้บริหารฝ่ายบัญชี และขอความอนุเคราะห์ให้ตอบแบบสอบถามภายในระยะเวลาที่กำหนด เนื่องจากประชากรเป้าหมายอยู่กระจัดกระจายกัน การใช้แบบสอบถามจะทำให้เก็บรวบรวมข้อมูลได้ทั่วถึงและครอบคลุมแบบสอบถามที่ใช้สร้างขึ้นจากการศึกษาดำรงเอกสาร และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแบ่งเป็น 3 ตอน มีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วยคำถาม จำนวน 4 ข้อ ได้แก่ เพศ ประสบการณ์การทำงาน ตำแหน่งงาน และลักษณะของบริษัทที่ทำงาน สำหรับข้อคำถามเกี่ยวกับเพศ ประสบการณ์การทำงาน และลักษณะของบริษัทที่ทำงาน เป็นลักษณะคำถามแบบให้เลือกตอบ (Check List) โดยกำหนดคำตอบให้เลือก ส่วนข้อคำถามเกี่ยวกับตำแหน่งงาน เป็นลักษณะแบบปลายเปิดให้ผู้ตอบเติมข้อมูล

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักบัญชีประกอบด้วยคำถาม จำนวน 5 ด้าน รวม 59 ข้อ ได้แก่ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมี 4 ระดับ คือ มากที่สุด (3) มาก (2) น้อย (1) และไม่จำเป็นต้องมี (0)

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นอื่นๆ เพิ่มเติม ซึ่งมีลักษณะเป็นข้อคำถามปลายเปิด

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) หาค่าร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

2. ข้อมูลตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักบัญชี เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 4 ระดับ มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้ ระดับคะแนน 0 ถึง 3 หมายถึง ไม่จำเป็นต้องมี น้อย มาก และมากที่สุด ตามลำดับ เกณฑ์การแปลความหมายของคะแนนมีดังนี้ ค่าเฉลี่ย 0 – 0.75 ค่าเฉลี่ย 0.76 – 1.50 ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 และค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.00 หมายถึง คุณลักษณะที่นักบัญชีไม่จำเป็นต้องมี ควรมีในระดับน้อย ระดับมาก และระดับมากที่สุด ตามลำดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

3. ข้อมูลตอนที่ 3 ความคิดเห็นอื่นๆ เพิ่มเติม เป็นคำถามปลายเปิด วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จัดเป็นหมวดหมู่ แล้วนำเสนอในลักษณะความเรียงประกอบคำบรรยาย

วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ

ผู้ให้ข้อมูลหลัก

ผู้วิจัยคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลหลักด้วยวิธีเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อสัมภาษณ์ โดยคัดเลือกจากส่วนหนึ่งของประชากรเป้าหมายที่มีความเต็มใจจะให้ข้อมูล โดยให้ครอบคลุมทั้ง 12 อุตสาหกรรม มีผู้เต็มใจให้ข้อมูลจำนวน 15 คน

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลัก เพื่อถามความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักบัญชีตามความคิดเห็นของผู้บริหารทางบัญชี โดยผู้วิจัยใช้กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี พ.ศ. 2553 เป็นเกณฑ์ในการตั้งคำถาม หลังจากสัมภาษณ์เสร็จสิ้น ผู้วิจัยจะสรุปประเด็นที่สำคัญเพื่อตรวจสอบความเข้าใจที่ตรงกันระหว่างผู้วิจัยและผู้ให้ข้อมูลหลัก ทั้งนี้ แบบสัมภาษณ์ยังมีส่วนช่วยในการตรวจสอบความสอดคล้องของคำตอบที่ได้จากแบบสอบถามเพื่อให้ผลการวิจัยมีความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา โดยนำข้อมูลมาเรียบเรียงและจำแนกอย่างเป็นระบบ จากนั้นตีความหมาย เชื่อมโยงความสัมพันธ์ และสร้างข้อสรุปจากข้อมูลต่างๆ ที่รวบรวมได้ หลังจากการวิเคราะห์ข้อมูลแล้ว ผู้วิจัยตรวจสอบความเชื่อถือได้ของข้อมูลทั้ง 2 แหล่งโดยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์เชิงลึกมายืนยันความถูกต้องและความสอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามเพื่อให้ผลการวิจัยมีความสมบูรณ์มากขึ้น

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลเรื่อง เพศ ประสบการณ์การทำงาน ตำแหน่งงาน และลักษณะของบริษัทที่ทำงาน ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปยังประชากรเป้าหมาย จำนวน 117 ชุด ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาทั้งหมด 100 ชุด (ร้อยละ 85.47) ในจำนวนแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมา พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 60 คน (ร้อยละ 60) โดยส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 10 ปี จำนวน 92 คน (ร้อยละ 92) เป็นผู้บริหารทางบัญชีทุกคน จำนวน 100 คน (ร้อยละ 100) ลักษณะของบริษัทที่ทำงานโดยส่วนใหญ่เป็นธุรกิจธนาคาร จำนวน 20 บริษัท (ร้อยละ 20) รองลงมาเป็นธุรกิจพลังงานและ

สาธารณูปโภค จำนวน 16 บริษัท (ร้อยละ 16) และธุรกิจพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ และธุรกิจเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร จำนวนธุรกิจละ 12 บริษัท (ร้อยละ 12)

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักบัญชี

ผู้บริหารทางบัญชีมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักบัญชี มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุดเกือบทุกด้าน ได้แก่ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.72 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.38 ($\mu = 2.72$, $\sigma = 0.38$) ด้านความรู้ และด้านทักษะทางปัญญา มีค่าพารามิเตอร์เท่ากัน คือ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.52 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.41 ($\mu = 2.52$, $\sigma = 0.41$) และด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.58 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.44 ($\mu = 2.58$, $\sigma = 0.44$) และมีความคิดเห็นในระดับมาก ในด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.36 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.50 ($\mu = 2.36$, $\sigma = 0.50$) และเมื่อพิจารณาคุณลักษณะโดยรวมทั้ง 5 ด้าน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.54 หมายความว่า ผู้บริหารทางบัญชีมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักบัญชีในทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ดังรายละเอียดตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1: ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักบัญชีจำแนกตามรายด้าน

ตัวแปร	Max	Min	μ	σ	ระดับ
1. คุณธรรม จริยธรรม	3	2	2.72	0.38	มากที่สุด
2. ความรู้	3	2	2.52	0.41	มากที่สุด
3. ทักษะทางปัญญา	3	1	2.52	0.41	มากที่สุด
4. ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ	3	2	2.58	0.44	มากที่สุด
5. ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	3	1	2.36	0.50	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม			2.54		มากที่สุด

ผลการวิจัยคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักบัญชี จำแนกรายข้อในแต่ละด้านทั้ง 5 ด้าน พบว่า

1. ด้านคุณธรรม จริยธรรม ผู้บริหารทางบัญชีมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับจากมากไปน้อย ในเรื่อง 1) มีความซื่อสัตย์สุจริต 2) สามารถปฏิบัติงานทางบัญชีอย่างโปร่งใส มีความเป็นอิสระ

ความเที่ยงธรรม 3) มีความรับผิดชอบต่อผู้รับบริการและการรักษาความลับ 4) มีความรู้ความสามารถและมาตรฐานในการปฏิบัติงาน 5) มีความรับผิดชอบต่อผู้ถือหุ้น ผู้เป็นหุ้นส่วนหรือบุคคลหรือนิติบุคคลที่ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีปฏิบัติหน้าที่ให้ 6) การรับรู้และมีพฤติกรรมที่แสดงออกให้เห็นว่า วิชาชีพบัญชีมีความสำคัญ และเป็นสิ่งที่ดีงาม 7) เคารพ

กฎระเบียบของสถาบันและสังคม 8) มีความรู้สึกเชิงบวกในวิชาชีพบัญชีที่มีแนวโน้มจะแสดงพฤติกรรมออกมาในทางที่ดี 9) นำความรู้ทางบัญชีไปแก้ไขปัญหาด้วยวิธีการใหม่ๆ ได้เป็นอย่างดี 10) สามารถแก้ปัญหาได้ตรงตามสถานการณ์ 11) มีพฤติกรรมที่คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตนอย่างมีคุณธรรม 12) สามารถบริหารเวลาได้อย่างมีประสิทธิภาพ 13) มีวินัย และ 14) มีกระบวนการคิดแก้ปัญหาปรับเปลี่ยนมุมมองให้เหมาะสมกับสถานการณ์ และมีความ

คิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ในเรื่อง 1) สามารถปฏิบัติตามกฎระเบียบของสถาบันและสังคม และ 2) สามารถปรับวิถีชีวิตได้เป็นอย่างดีในสังคม ค่าเฉลี่ยรวมในด้านนี้เท่ากับ 2.72 แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารทางบัญชีมีความคิดเห็นในคุณลักษณะด้านคุณธรรม จริยธรรมที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด ตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2: จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ในด้านคุณธรรม จริยธรรม

ด้านคุณธรรม จริยธรรม	มากที่สุด	มาก	น้อย	ไม่ จำเป็น ต้องมี	μ	σ	ความหมาย
	N (%)	N (%)	N (%)	N (%)			
1. มีความซื่อสัตย์สุจริต	100 (100.0)	-	-	-	3.00	0.000	มากที่สุด
2. สามารถปฏิบัติงานทางบัญชีอย่างโปร่งใส มีความเป็นอิสระ ความเที่ยงธรรม	96 (96.0)	4 (4.0)	-	-	2.96	0.197	มากที่สุด
3. มีความรับผิดชอบต่อผู้รับบริการและการรักษา ความลับ	92 (92.0)	8 (8.0)	-	-	2.92	0.273	มากที่สุด
4. มีความรู้ความสามารถและมาตรฐานในการปฏิบัติงาน	84 (84.0)	16 (16.0)	-	-	2.84	0.369	มากที่สุด
5. มีความรับผิดชอบต่อผู้ถือหุ้น ผู้เป็นหุ้นส่วนหรือ บุคคล หรือนิติบุคคลที่ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ปฏิบัติหน้าที่ให้	84 (84.0)	16 (16.0)	-	-	2.84	0.369	มากที่สุด
6. การรับรู้และมีพฤติกรรมที่แสดงออกให้เห็นว่า วิชาชีพบัญชีมีความสำคัญ และเป็นสิ่งที่ตั้งงาม	80 (80.0)	20 (20.0)	-	-	2.80	0.403	มากที่สุด
7. เคารพกฎระเบียบของสถาบันและสังคม	50 (50.0)	46 (46.0)	4 (4.0)	-	2.72	1.410	มากที่สุด
8. มีความรู้สึกเชิงบวกในวิชาชีพบัญชีที่มีแนวโน้ม จะแสดงพฤติกรรมออกมาในทางที่ดี	68 (68.0)	32 (32.0)	-	-	2.68	0.470	มากที่สุด
9. นำความรู้ทางบัญชีไปแก้ไขปัญหาด้วยวิธีการใหม่ๆ ได้เป็นอย่างดี	68 (68.0)	32 (32.0)	-	-	2.68	0.470	มากที่สุด
10. สามารถแก้ปัญหาได้ตรงตามสถานการณ์	64 (64.0)	36 (36.0)	-	-	2.64	0.483	มากที่สุด
11. มีพฤติกรรมที่คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่า ประโยชน์ส่วนตนอย่างมีคุณธรรม	64 (64.0)	36 (36.0)	-	-	2.64	0.483	มากที่สุด
12. สามารถบริหารเวลาได้อย่างมีประสิทธิภาพ	68 (68.0)	28 (28.0)	4 (4.0)	-	2.64	0.561	มากที่สุด

ตารางที่ 2: จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ในด้านคุณธรรม จริยธรรม (ต่อ)

ด้านคุณธรรม จริยธรรม	มาก ที่สุด	มาก	น้อย	ไม่ จำเป็น ต้องมี	μ	σ	ความหมาย
	N	N	N	N			
	(%)	(%)	(%)	(%)			
13. มีวินัย	64 (64.0)	32 (32.0)	4 (4.0)	-	2.60	0.569	มากที่สุด
14. มีกระบวนการคิดแก้ปัญหา ปรับเปลี่ยนมุมมอง ให้เหมาะสมกับสถานการณ์	56 (56.0)	40 (40.0)	4 (4.0)	-	2.52	0.578	มากที่สุด
15. สามารถปฏิบัติตามกฎระเบียบของสถาบัน และสังคม	52 (52.0)	40 (40.0)	8 (8.0)	-	2.44	0.642	มาก
16. สามารถปรับวิถีชีวิตได้เป็นอย่างดีในสังคม	40 (40.0)	52 (52.0)	8 (8.0)	-	2.32	0.619	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม					2.72		มากที่สุด

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้บริหารทางบัญชีพบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักบัญชีในด้านคุณธรรม จริยธรรมในมุมมองของผู้บริหารทางบัญชี ได้แก่ ความซื่อสัตย์สุจริตทั้งต่อหน้าและลับหลัง ยึดมั่นในจรรยาบรรณวิชาชีพ การเคารพกฎระเบียบของสังคม การตรงต่อเวลา ความมีวินัย ความขยันหมั่นเพียร การทำงานด้วยความเป็นกลาง การรักษาความลับ การมีพฤติกรรมที่คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน การมีความรู้สึกเชิงบวกในวิชาชีพ และความสามารถในการบริหารเวลาที่เหมาะสม ดังคำกล่าวที่ว่า

“นักบัญชีต้องซื่อสัตย์สุจริตทั้งต่อหน้าและลับหลัง โดยไม่จำเป็นต้องมีกฎเกณฑ์มาควบคุม แม้ว่าหน่วยงานราชการจะไม่มาควบคุมมันก็เป็นสิ่งที่ควรทำ เช่น เรื่องภาษี นักบัญชีต้องทำให้องค์กรประหยัดแต่ไม่หลีกเลี่ยงภาษี จริยธรรมเป็นสิ่งที่สำคัญมากๆ เน้นมากๆ ในการทำงานทางบัญชี ถ้าแก่นักบัญชีแต่ไม่มีจริยธรรมก็ไม่มีประโยชน์สำหรับงานทางบัญชี เช่น ต้องซื่อสัตย์ในงานของตัวเอง ต้องมีวินัย และปฏิบัติตามกฎระเบียบ”

“ต้องมีความซื่อสัตย์และความจริงใจในการนำเสนอข้อมูลของหน่วยงาน และต้องไม่เปิดเผยข้อมูลต่างๆ โดยเฉพาะข้อมูลทางการเงินในเวลาที่ไม่มีเหมาะสม เช่น

ราคาหุ้น นักบัญชีจะรู้ก่อนคนอื่น ก็ต้องมีความซื่อสัตย์ไม่ใช่ไปบอกเพื่อน หรือคนรู้จักให้รีบมาซื้อ ถ้านักบัญชีซื่อสัตย์ผลที่สะท้อนออกมาก็คือ ตัวเลขในงบการเงินจะมีความถูกต้อง ทำให้คนใช้งบสามารถนำไปตัดสินใจได้ถูกต้อง”

“นักบัญชีต้องปฏิบัติตามกฎขององค์กร เช่น ความตรงต่อเวลา งานบัญชีต้องแข่งขันกับเวลา ถ้าเรา late จะเกิดความเสียหายกับองค์กร ควรมีความยึดมั่นในจรรยาบรรณ การปฏิบัติงาน ยึดหลักความถูกต้องของข้อมูล ตรงไปตรงมา”

“นักบัญชีที่ดีควรมีความเป็นกลางในการทำงาน แต่ในทางปฏิบัติ การทำงานทางบัญชีสามารถมองหาความสัมพันธ์กับหน่วยงานที่ขึ้นชื่อก่อนได้ แล้วทำงานให้กับหน่วยงานที่ตนชื่นชอบ หน่วยงานไหนที่ไม่ชอบก็ดึงเรื่องไว้ ทำให้ล่าช้า เช่น ถ้าเห็นเอกสารแล้วเป็นหน่วยงานที่มีความสัมพันธ์อันดี ก็จะรีบดำเนินการให้ แต่ถ้าไม่ชอบก็จะเก็บเรื่องไว้ไม่ดำเนินการต่อ ซึ่งลักษณะแบบนี้เป็นสิ่งไม่ดี เพราะเสียชื่อเสียงองค์กรมาก แล้วคนที่ได้รับผลกระทบก็จะพูดต่อๆ กันไป”

2. ด้านความรู้ ผู้บริหารทางบัญชีมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับจากมากไปน้อย ในเรื่อง 1) มีความเข้าใจในแนวคิด ทฤษฎี หลักการ และวิธีการทางการบัญชี และ 2) มี

ความรู้ในแนวคิด ทฤษฎี หลักการ และวิธีการทางการบัญชี และมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ในเรื่อง 1) สามารถเข้าใจในองค์ความรู้ทางด้านอื่นที่สัมพันธ์กับองค์ความรู้ด้านการบัญชี 2) มีเทคนิคการปฏิบัติงานด้านการบัญชีและอื่นๆ โดยใช้วิธีการเรียนรู้จากประสบการณ์ 3) สามารถบูรณาการองค์ความรู้ทางด้านอื่นที่สัมพันธ์กับองค์ความรู้ด้านการบัญชี

และนำมาประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสม 4) สามารถติดตามการเปลี่ยนแปลงทางวิชาการทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง และ 5) สามารถติดตามการเปลี่ยนแปลงทางวิชาชีพ ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง ค่าเฉลี่ยรวมในด้านนี้เท่ากับ 2.52 แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารทางบัญชีมีความคิดเห็นในคุณลักษณะด้านความรู้ที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด ตามตารางที่ 3

ตารางที่ 3: จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ในด้านความรู้

ด้านความรู้	มากที่สุด	มาก	น้อย	ไม่ จำเป็น ต้องมี	μ	σ	ความหมาย
	N	N	N	N			
	(%)	(%)	(%)	(%)			
1. มีความเข้าใจในแนวคิด ทฤษฎี หลักการ และวิธีการทางการบัญชี	76 (76.0)	24 (24.0)	-	-	2.76	0.430	มากที่สุด
2. มีความรู้ในแนวคิด ทฤษฎี หลักการ และวิธีการทางการบัญชี	68 (68.0)	32 (32.0)	-	-	2.68	0.470	มากที่สุด
3. สามารถเข้าใจในองค์ความรู้ทางด้านอื่นที่สัมพันธ์กับองค์ความรู้ด้านการบัญชี	52 (52.0)	44 (44.0)	4 (4.0)	-	2.48	0.578	มาก
4. มีเทคนิคการปฏิบัติงานด้านการบัญชีและอื่นๆ โดยใช้วิธีการเรียนรู้จากประสบการณ์	44 (44.0)	56 (56.0)	-	-	2.44	0.500	มาก
5. สามารถบูรณาการองค์ความรู้ทางด้านอื่นที่สัมพันธ์กับองค์ความรู้ ด้านการบัญชีและนำมาประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสม	36 (36.0)	64 (64.0)	-	-	2.36	0.483	มาก
6. สามารถติดตามการเปลี่ยนแปลงทางวิชาการทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง	36 (36.0)	64 (64.0)	-	-	2.36	0.483	มาก
7. สามารถติดตามการเปลี่ยนแปลงทางวิชาชีพทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง	36 (36.0)	64 (64.0)	-	-	2.36	0.483	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม					2.52		มากที่สุด

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้บริหารทางบัญชีพบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักบัญชีในด้านความรู้ในมุมมองของผู้บริหารทางบัญชี ได้แก่ ความรู้ทางการบัญชี รู้ลึกในหลักการ รู้จริง เป็นความรู้ที่ใหม่ เช่น มาตรฐานการบัญชีที่ปรับปรุงใหม่ รวมทั้งความรู้อื่นๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การทำงานเกิดประสิทธิภาพ เช่น ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายธุรกิจ ภาษี เศรษฐศาสตร์ การเงิน การลงทุน เทคโนโลยี เศรษฐกิจ และสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง

ความรู้ทางด้านภาษีเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งต่อการใช้งานทางบัญชี เช่น ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีหัก ณ ที่จ่าย เป็นต้น ดังคำกล่าวที่ว่า

“ความรู้เริ่มแรกที่นักบัญชีต้องมี คือ ความรู้บัญชี ต้องรู้จริงในองค์ความรู้ทางบัญชี ต้องรู้หลักการทางบัญชีอย่างแม่นยำถึงจะทำงานบัญชีได้ดี ส่วนความรู้อื่นๆ มาฝึกในทีหลังได้ เช่น คอมพิวเตอร์”

“นักบัญชีต้องรู้บัญชีเป็นอย่างดี ต้อง update ข้อมูล อยู่ตลอดเวลาเพราะมาตรฐานการบัญชีเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอด ต้องรู้มาตรฐานที่เป็นปัจจุบันต้องติดตามการเปลี่ยนแปลง เพื่อให้มีความรู้ที่ทันสมัย”

“ในการทำงานควรมีความรู้ในข้อกำหนดหรือประกาศ จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อประโยชน์ในการทำงาน ต้องรู้ เกี่ยวกับภาษีอากร กฎหมาย กฎกระทรวง โดยเฉพาะ ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีหัก ณ ที่จ่าย หรือความรู้ทางด้านธุรกิจ เพื่อจะได้พัฒนาระบบของบริษัทให้ดียิ่งขึ้น”

“นอกจากนักบัญชีจะมีความรู้ทางบัญชีแล้ว ต้องมี ความรู้อื่นๆ ด้วย เช่น เศรษฐศาสตร์ การเงิน การลงทุน เทคโนโลยี กฎหมายธุรกิจและภาษาอังกฤษ เศรษฐกิจ และ สังคมควบคู่กันด้วย”

3. ด้านทักษะทางปัญญา ผู้บริหารทางบัญชีมีความ คิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก **ที่สุด** เรียงลำดับจากมากไปน้อย ในเรื่อง 1) สามารถรายงานผล ได้อย่างถูกต้องครบถ้วน 2) คำนึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น จากการตัดสินใจ 3) สามารถใช้ทักษะทางวิชาชีพและดุลยพินิจ ในการแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ต่างๆ อย่างสร้างสรรค์ 4) สามารถติดตามและประเมินได้อย่างถูกต้อง ครบถ้วน 5) สามารถประมวลข้อมูล หลักฐาน แนวคิดต่างๆ ได้ด้วย ตนเอง 6) สามารถประยุกต์ความรู้ทางการบัญชี และด้าน อื่นที่สัมพันธ์กันในการแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ต่างๆ อย่างสร้างสรรค์ และมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่ พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ในเรื่อง 1) สามารถวิเคราะห์ปัญหาได้ด้วยตนเอง และ 2) สามารถสืบค้นข้อมูล หลักฐาน และแนวคิดต่างๆ ได้ด้วย ตนเอง ค่าเฉลี่ยรวมในด้านนี้เท่ากับ 2.52 แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารทางบัญชีมีความคิดเห็นในคุณลักษณะด้านทักษะ ทางปัญญาที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด ตามตารางที่ 4

ตารางที่ 4: จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ในด้านทักษะทางปัญญา

ด้านทักษะทางปัญญา	มาก	มาก	น้อย	ไม่	μ	σ	ความหมาย
	ที่สุด			จำเป็น			
	N	N	N	ต้องมี			
	(%)	(%)	(%)	(%)			
1. สามารถรายงานผลได้อย่างถูกต้อง ครบถ้วน	72 (72.0)	28 (28.0)	-	-	2.72	0.452	มากที่สุด
2. คำนึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการตัดสินใจ	72 (72.0)	24 (24.0)	4 (4.0)	-	2.68	0.549	มากที่สุด
3. สามารถใช้ทักษะทางวิชาชีพและดุลยพินิจในการแก้ไข ปัญหาในสถานการณ์ต่างๆ อย่างสร้างสรรค์	56 (56.0)	44 (44.0)	-	-	2.56	0.500	มากที่สุด
4. สามารถติดตามและประเมินได้อย่างถูกต้อง ครบถ้วน	60 (60.0)	36 (36.0)	4 (4.0)	-	2.56	0.575	มากที่สุด
5. สามารถประมวลข้อมูล หลักฐาน แนวคิดต่างๆ ได้ ด้วยตนเอง	52 (52.0)	48 (48.0)	-	-	2.52	0.503	มากที่สุด
6. สามารถประยุกต์ความรู้ทางการบัญชี และด้านอื่น ที่สัมพันธ์กัน ในการแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ต่างๆ อย่างสร้างสรรค์	52 (52.0)	48 (48.0)	-	-	2.52	0.503	มากที่สุด
7. สามารถวิเคราะห์ปัญหาได้ด้วยตนเอง	48 (48.0)	52 (52.0)	-	-	2.48	0.503	มาก

ตารางที่ 4: จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ในด้านทักษะทางปัญญา (ต่อ)

ด้านทักษะทางปัญญา	มาก ที่สุด	มาก	น้อย	ไม่ จำเป็น ต้องมี	μ	σ	ความหมาย
	N	N	N	N			
	(%)	(%)	(%)	(%)			
8. สามารถสืบค้นข้อมูล หลักฐาน และแนวคิดต่างๆ ได้ด้วยตนเอง	40 (40.0)	52 (52.0)	8 (8.0)	-	2.32	0.619	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม					2.52		มากที่สุด

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้บริหารทางบัญชีพบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักบัญชีในด้านทักษะทางปัญญาในมุมมองของผู้บริหารทางบัญชี ได้แก่ ความสามารถในการสืบค้นข้อมูลทางบัญชีหรือข้อมูลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องจากแหล่งต่างๆ โดยเฉพาะอินเทอร์เน็ตได้ด้วยตนเอง เช่น ตลาดหลักทรัพย์ กรมสรรพากร ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) นอกจากนี้ นักบัญชีจะต้องมีความสามารถในการวิเคราะห์ปัญหาได้ด้วยตนเอง และคำนึงผลกระทบที่เกิดจากการตัดสินใจของตนเอง ดังคำกล่าวที่ว่า

“ในการทำงานปัจจุบันนักบัญชีต้องค้นข้อมูลจากแหล่งภายนอก เช่น ข้อมูลที่เกี่ยวข้องในตลาดหลักทรัพย์ กรมสรรพากร ธนาคารแห่งประเทศไทย ก.ล.ต. ดังนั้น ต้องรู้ และสามารถค้นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่ความรับผิดชอบของตนเองให้ได้ โดยเฉพาะใช้อินเทอร์เน็ตเข้ามาช่วยเพื่อค้นข้อมูลต่างๆ”

“พนักงานบัญชีต้องติดต่อสื่อสารกับบุคคลภายนอกผ่านทางอินเทอร์เน็ตเพื่อให้การทำงานสะดวก รวดเร็วขึ้น ดังนั้น นักบัญชีต้องค้นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับงานของตนเองให้เป็น เช่น ข้อมูลภาษีเพื่อทำงานทางบัญชีได้ ส่วนใหญ่ก็จะค้นจากเว็บไซต์ของกรมสรรพากร”

“นักบัญชีต้องสืบค้นข้อมูลแล้วนำประยุกต์เข้ากับงานของตัวเอง บางครั้งอาจไม่ได้สืบค้นเฉพาะงานบัญชีเพียงอย่างเดียว แต่อาจเป็นสิ่งที่ต้องนำมาประยุกต์เข้ากับงานบัญชีให้เป็น เช่น ถ้าองค์กรจะนำหลัก Six Sigma มาใช้ นักบัญชีก็ต้องไปค้นข้อมูลเองว่าคืออะไร แล้วจะนำมา Apply เข้ากับงานบัญชีอย่างไร”

“นักบัญชีต้องสามารถวิเคราะห์ปัญหาด้วยตัวเองให้ได้ เช่น เมื่อเจอปัญหาต้องลองแก้ไขดูก่อน โดยเฉพาะถ้าเป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่ความรับผิดชอบโดยตรง ต้องมีทักษะในการแก้ปัญหา ไม่ใช่ถามแต่หัวหน้า หรือปัญหาเกี่ยวกับ Aging ลูกหนี้ที่ครบกำหนดแล้ว ก็ต้องรู้วิธีการเองว่าควรทำอย่างไรถึงจะตามหนี้ให้ได้”

“นักบัญชีต้องรู้จักการวิเคราะห์ปัญหา แต่สิ่งสำคัญ คือ ต้องเป็นคนช่างสังเกต ต้องเห็นความผิดปกติของรายการ เพื่อให้สามารถไปตรวจสอบได้ นักบัญชีต้องเป็นคนคิดบวก ในการแก้ปัญหาจะต้องมอรอบด้าน แล้วคำนึงถึงผลกระทบต่อหน่วยงานอื่นด้วย”

4. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ผู้บริหารทางบัญชีมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับจากมากไปน้อยในเรื่อง 1) สามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์และวัฒนธรรมขององค์กรได้เป็นอย่างดี 2) สามารถรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายอย่างมีประสิทธิภาพ 3) สามารถปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายอย่างมีประสิทธิภาพ 4) มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี 5) สามารถให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในการแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ต่างๆ ทั้งในบทบาทของผู้นำ หรือในบทบาทของผู้ร่วมทีมงาน และ 6) มีความกระตือรือร้นในการพัฒนาความรู้ความสามารถทางวิชาชีพบัญชีของตนเองอย่างต่อเนื่อง ค่าเฉลี่ยรวมในด้านนี้เท่ากับ 2.58 แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารทางบัญชีมีความคิดเห็นในคุณลักษณะด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด ตามตารางที่ 5

ตารางที่ 5: จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ในด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และ ความรับผิดชอบ

ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและ ความรับผิดชอบ	มาก ที่สุด	มาก	น้อย	ไม่ จำเป็น ต้องมี	μ	σ	ความหมาย
	N	N	N	N			
	(%)	(%)	(%)	(%)			
1. สามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ และวัฒนธรรม ขององค์กรได้เป็นอย่างดี	54 (54.0)	38 (38.0)	8 (8.0)	-	2.72	1.438	มากที่สุด
2. สามารถรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายอย่างมี ประสิทธิภาพ	68 (68.0)	32 (32.0)	-	-	2.68	0.470	มากที่สุด
3. สามารถปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายอย่างมี ประสิทธิภาพ	64 (64.0)	36 (36.0)	-	-	2.64	0.483	มากที่สุด
4. มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ เป็นอย่างดี	60 (60.0)	36 (36.0)	4 (4.0)	-	2.56	0.575	มากที่สุด
5. สามารถให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวก ในการแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ต่างๆ ทั้งใน บทบาทของผู้นำ หรือในบทบาทของผู้ร่วมทีมงาน	60 (60.0)	36 (36.0)	4 (4.0)	-	2.56	0.575	มากที่สุด
6. มีความกระตือรือร้นในการพัฒนาความรู้ ความสามารถทางวิชาชีพบัญชีของตนเองอย่าง ต่อเนื่อง	52 (52.0)	48 (48.0)	-	-	2.52	0.503	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม					2.58		มากที่สุด

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้บริหาร
ทางบัญชีพบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักบัญชีใน
ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ
ในมุมมองของผู้บริหารทางบัญชี ได้แก่ การมีมนุษยสัมพันธ์
ที่ดีต่อผู้อื่นซึ่งจะทำให้ให้นักบัญชีสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้
เป็นอย่างดีและประสบความสำเร็จในการทำงาน ดังนั้น การ
มีความสัมพันธ์อันดีเป็นสิ่งจำเป็นในการทำงาน นอกจากนี้
นักบัญชีควรมีความกระตือรือร้น มีความสามารถในการปรับตัว
ให้เข้ากับผู้อื่นได้ ควรรับฟังความคิดเห็นของบุคคลอื่น และ
สามารถทำงานที่ได้รับมอบหมายโดยทำงานให้เสร็จด้วย
ความถูกต้องและทันเวลา ดังคำกล่าวที่ว่า

“นักบัญชีที่ดีต้องมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและรู้จักทำงาน
เป็นทีม มีบุคลิกภาพที่เข้ากับคนอื่นได้ ถ้าเก่งแต่พูดไม่รู้เรื่อง
ก็ไม่โอเค ควรรับฟังความเห็นของบุคคลอื่นทั้งที่มีหน้าที่
การงานสูงกว่าหรือต่ำกว่า”

“ฝ่ายอื่นไม่ค่อยชอบนักบัญชี เพราะบัญชีไม่เคยสื่อสาร
ให้คนอื่นรู้ว่าถ้าเอกสารมาช้าจะเป็นอย่างไร ทำให้คนมองว่า
นักบัญชีจุกจิก เรื่องมาก เจ้าระเบียบ ซึ่งในความเป็นจริงมัน
มีผลกับ Audit หรือกรมสรรพากร”

“นักบัญชีต้องกระตือรือร้น รับอะไรใหม่ๆ ได้ ชอบการ
เรียนรู้ สามารถนำเสนอสิ่งที่แปลกใหม่ได้ องค์กรปัจจุบัน
Dynamic เพราะฉะนั้นนักบัญชีต้องมีความสามารถ ในการ
ปรับตัวให้เข้ากับคนอื่นได้ ปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมได้
ควรรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายโดยทำงานให้เสร็จ
ให้ทันเวลา และทำอย่างถูกต้อง”

5. ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร
และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ผู้บริหารทางบัญชีมีความ
คิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก
ที่สุดในเรื่องการรู้จักเลือกและใช้รูปแบบการนำเสนอที่

เหมาะสมกับกลุ่มผู้ฟังที่แตกต่างกัน และมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อยในเรื่อง 1) รู้จักเลือกและใช้รูปแบบการนำเสนอที่เหมาะสมกับปัญหา 2) มีทักษะการตัดสินใจอย่างสร้างสรรค์ 3) ความสามารถเลือกใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเก็บรวบรวมข้อมูล 4) ความสามารถเลือกใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการสื่อสารสารสนเทศ 5) สามารถสื่อสารด้วยการพูดได้อย่างมีประสิทธิภาพ 6) สามารถแปลความหมายข้อมูลได้ 7) สามารถเสนอแนะแนวทางในการ

แก้ไขปัญหาหรือข้อโต้แย้งได้ 8) ความสามารถเลือกใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการแปลความหมาย 9) มีทักษะการใช้วิวิเคราะห์เชิงปริมาณ 10) สามารถสื่อสารด้วยการเขียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ค่าเฉลี่ยรวมในด้านนี้เท่ากับ 2.36 แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารทางบัญชีมีความคิดเห็นในคุณลักษณะด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก ตามตารางที่ 6

ตารางที่ 6: จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ในด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	มากที่สุด	มาก	น้อย	ไม่ จำเป็น ต้องมี	μ	σ	ความหมาย
	N (%)	N (%)	N (%)	N (%)			
1. รู้จักเลือกและใช้รูปแบบการนำเสนอที่เหมาะสมกับ กลุ่มผู้ฟังที่แตกต่างกัน	56 (58.3)	28 (29.2)	12 (12.5)	-	2.72	1.466	มากที่สุด
2. รู้จักเลือกและใช้รูปแบบการนำเสนอที่เหมาะสมกับ ปัญหา	60 (60.0)	28 (28.0)	12 (12.0)	-	2.48	0.704	มาก
3. มีทักษะการตัดสินใจอย่างสร้างสรรค์	44 (44.0)	56 (56.0)	-	-	2.44	0.500	มาก
4. ความสามารถเลือกใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเก็บ รวบรวมข้อมูล	52 (52.0)	40 (40.0)	8 (8.0)	-	2.44	0.642	มาก
5. ความสามารถเลือกใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการ สื่อสารสารสนเทศ	52 (52.0)	40 (40.0)	8 (8.0)	-	2.44	0.642	มาก
6. สามารถสื่อสารด้วยการพูดได้อย่างมีประสิทธิภาพ	44 (44.0)	52 (52.0)	4 (4.0)	-	2.40	0.569	มาก
7. สามารถแปลความหมายข้อมูลได้	36 (36.0)	64 (64.0)	-	-	2.36	0.483	มาก
8. สามารถเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหา หรือ ข้อโต้แย้งได้	40 (40.0)	56 (56.0)	4 (4.0)	-	2.36	0.561	มาก
9. ความสามารถเลือกใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการแปล ความหมาย	36 (36.0)	60 (60.0)	4 (4.0)	-	2.32	0.549	มาก
10. มีทักษะการใช้วิวิเคราะห์เชิงปริมาณ	32 (32.0)	64 (64.0)	4 (4.0)	-	2.28	0.534	มาก
11. สามารถสื่อสารด้วยการเขียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ	24 (24.0)	64 (64.0)	12 (12.0)	-	2.12	0.592	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม					2.36		มาก

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้บริหารทางบัญชีพบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักบัญชีในด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในมุมมองของผู้บริหารทางบัญชี ได้แก่ การที่นักบัญชีมีความสามารถในการวิเคราะห์ตัวเลข โดยเฉพาะรายงานทางการเงินและสามารถให้สารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจในทางธุรกิจ เช่น การแก้ปัญหาที่กำลังประสบอยู่ นอกจากนี้ นักบัญชีจะต้องมีความสามารถในการสื่อสารให้ผู้อื่นเข้าใจและให้ความร่วมมือในการทำงานร่วมกันได้ ในยุคปัจจุบันซึ่งเป็นยุคของเทคโนโลยีสารสนเทศ นักบัญชีจำเป็นต้องใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นส่วนหนึ่งในการปฏิบัติงานทางบัญชี ดังนั้น นักบัญชีจำเป็นต้องใช้คอมพิวเตอร์และเครื่องใช้สำนักงานได้ สำหรับความสามารถทางด้านโปรแกรมนั้น นักบัญชีต้องใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทั่วไปและโปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชีได้ โดยโปรแกรมสำเร็จรูปทั่วไปที่ใช้มากในงานบัญชี ได้แก่ Microsoft word และ Microsoft Excel โดยเฉพาะ Microsoft Excel นั้นเป็นโปรแกรมที่มีความจำเป็นสำหรับการประมวลผลในงานบัญชี และนอกจากนี้ นักบัญชีควรใช้อินเทอร์เน็ตได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะการสืบค้นข้อมูลหรือการติดต่อกับหน่วยงานราชการ ดังคำกล่าวที่ว่า

“นักบัญชีต้องวิเคราะห์ทั้งปให้เป็นและเขียนรายงานในรูปแบบที่น่าสนใจ ต้องวิเคราะห์วิจารณ์ให้มีประโยชน์ ไม่ใช่อ่านตามตัวเลขว่าสูงขึ้น ลดลง แต่ต้องบอกแนวโน้มให้ได้ และต้องพยากรณ์สิ่งที่จะเกิดในอนาคตให้ได้”

“ต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถในการวิเคราะห์ข้อมูลจากตัวเลขทางบัญชีอย่างเหมาะสมตามหลักการที่ถือปฏิบัติกัน โดยทั่วไป การวิเคราะห์งบการเงินได้ มีความรอบคอบ จะช่วยแก้ปัญหาในการดำเนินธุรกิจได้ด้วย”

“นักบัญชีไม่เคยไปพบลูกค้า หรือประชุมร่วมกับหน่วยงานอื่นเลย และไม่เคยพูดให้คนอื่นรู้ จุดอ่อนของนักบัญชี คือ present ไม่เป็น เวลาพูดก็พูดเฉพาะสิ่งที่ตัวเองเข้าใจ แต่คนอื่นเค้าไม่เข้าใจ ดังนั้น เมื่อนักบัญชีวิเคราะห์แล้วจะต้องสามารถอธิบายให้คนที่ไม่รู้บัญชีฟังแล้วเข้าใจได้”

“นักบัญชีสมัยนี้ต้องใช้คอมพิวเตอร์และเครื่องใช้สำนักงานได้ เช่น เครื่องใช้สำนักงานที่เป็น multi function สามารถใช้โปรแกรมขั้นพื้นฐานได้ โดยเฉพาะ Microsoft Excel และ Microsoft Office และควรมีพื้นฐานในการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการทำบัญชีด้วย ควรใช้คอมพิวเตอร์และโปรแกรมให้เป็น ถ้าบางโปรแกรมที่ใช้ไม่เป็นก็ควรศึกษาให้เป็นในเวลาที่รวดเร็ว”

“นักบัญชียุคใหม่ควรใช้เทคโนโลยีได้คล่องแคล่วว่องไว มีทักษะในการทำโปรแกรมบัญชีร่วมกับโปรแกรมต่างๆ ที่เป็นโปรแกรมที่เกี่ยวข้องกับงานประกันสังคม งานของกรมสรรพากร และสามารถใช้อินเทอร์เน็ตควบคู่กับการค้นหาข้อมูล หรือการยื่นเอกสารผ่านอินเทอร์เน็ตได้ เลือกใช้เทคโนโลยีให้เหมาะสมกับเวลา เช่น การโทรศัพท์ การส่งข้อความสั้น (SMS) หรือการส่งอีเมลล์”

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นอื่นๆ เพิ่มเติม

ผลการรวบรวมความคิดเห็นจากผู้บริหารทางบัญชี สรุปได้ 3 ประเด็น ดังนี้

1. ผู้บริหารทางบัญชีแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับนักบัญชีที่ดีว่า นักบัญชีที่ดีนอกจากจะต้องมีความรู้ ทักษะทางวิชาชีพบัญชีที่ดีแล้ว จะต้องมีความสามารถในการประสานงานกับหน่วยงานอื่นๆ เช่น การแนะนำ การให้ความร่วมมือ รวมถึงความสามารถในการวางแผนงาน และร่วมกันแก้ไขปัญหาเพื่อให้องค์กรก้าวไปได้อย่างยั่งยืน
2. นักบัญชีที่ดีจะต้องมีความสามารถในการนำวิชาความรู้ที่เรียนมาไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานจริงได้
3. ในการสอนหนังสือ อาจารย์ควรปลูกฝังให้นักศึกษามีความอดทน เพราะงานบัญชีเป็นงานหนักและต้องมีความรับผิดชอบสูง รวมทั้งต้องเข้าใจการเปลี่ยนแปลงที่ต้องปรับตัวตามสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างทันเวลา

การอภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ในด้านคุณธรรม จริยธรรม เป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดที่นักบัญชีควรมี โดยเฉพาะเรื่องความซื่อสัตย์เป็นประเด็นที่ผู้บริหารทุกคนมีความคิดเห็นตรงกัน ซึ่งสอดคล้องกับพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ทรงตรัสถึงบัณฑิตไทยตาม

พระราชดำริที่พระราชทานแก่บัณฑิตในปี พ.ศ. 2493 – 2537 ตามความตอนหนึ่งว่า บัณฑิตจะต้องเป็นผู้มีจิตใจสูง คุณธรรมที่สำคัญประการหนึ่ง คือ ความสุจริต (สุภวรรณ พันธุ์จันทร์, ม.ป.ป.) และยังคงสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรรณิการ์ ลำลือ (2552) และ อนุรักษ ทองสุโขวงศ์ (2548) ที่พบว่า ความซื่อสัตย์สุจริตเป็นคุณสมบัติด้านคุณธรรม จริยธรรมที่นักบัญชีพึงมีมากที่สุด ดังนั้น ในทางปฏิบัติผู้บริหารทางบัญชีควรให้พนักงานทราบถึงความสำคัญดังกล่าวว่ามีผลอย่างไรต่อหน้าที่การงาน โดยการประชุมหารือร่วมกัน สร้างกติกาคือเป็นข้อตกลงของกลุ่มแล้วสร้างค่านิยมร่วมเพื่อนำไปสู่การยึดถือปฏิบัติไปในแนวทางเดียวกัน สำหรับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในด้านความรู้ พบว่า นักบัญชีจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในแนวคิด ทฤษฎี หลักการ และวิธีการทางการบัญชีอย่างลึกซึ้ง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรรณิการ์ ลำลือ (2552) และ เพ็ญธิดา พงษ์ธานี (2548) และนักบัญชีควรมีความรู้อื่นๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การทำงานเกิดประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2554) ที่กล่าวว่า บัณฑิตยุคใหม่จะต้องมีความรู้ในหลักทางวิชาการในศาสตร์ที่ตนศึกษา และสามารถเชื่อมโยงกับศาสตร์อื่นที่เกี่ยวข้อง ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า ความรู้ทางด้านภาษีเป็นสิ่งที่นักบัญชีต้องให้ความสำคัญมากเป็นพิเศษ นักบัญชีต้องมีความรอบคอบและระมัดระวังในการทำงาน เพราะหากเกิดความผิดพลาดจะส่งผลกระทบต่อองค์กรทั้งรูปตัวเงินและความน่าเชื่อถือ ดังนั้น ผู้บริหารทางบัญชีควรสนับสนุนทั้งในระดับนโยบายและระดับการปฏิบัติให้พนักงานบัญชีเพิ่มเติมความรู้โดยการอบรม สัมมนาอย่างสม่ำเสมอทุกปี เพื่อให้มีความรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น และสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้ถูกต้อง ทันเวลา หลังจากอบรม สัมมนาแล้วควรจะมีการจัดการความรู้โดยการถ่ายทอดสิ่งที่ได้รับแก่เพื่อนร่วมงานด้วย

นอกจากนี้ นักบัญชีในยุคปัจจุบันจำเป็นต้องมีทักษะทางปัญญา กล่าวคือ มีความสามารถรายงานผลได้อย่างถูกต้องครบถ้วน การสืบค้นข้อมูลทางบัญชีหรือข้อมูลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการทำงานจากแหล่งต่างๆ โดยเฉพาะ อินเทอร์เน็ตได้ด้วยตนเอง เนื่องจากปัจจุบันการทำงานทางบัญชีนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการทำงานโดยเฉพาะคอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือสำคัญในการปฏิบัติงานของนักบัญชี การสืบค้นข้อมูลต่างๆ รวมถึงการออกรายงานจะใช้คอมพิวเตอร์มาช่วยเป็นส่วนใหญ่ สำหรับคุณลักษณะด้าน

ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ เกี่ยวกับความสามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์และวัฒนธรรมขององค์กรได้เป็นอย่างดี เป็นอีกคุณลักษณะหนึ่งของนักบัญชีในยุคปัจจุบัน เนื่องจากการทำงานทางบัญชียุคนี้จำเป็นต้องติดต่อสื่อสารกับฝ่ายต่างๆ ขององค์กรและยังต้องติดต่อกับหน่วยงานภายนอก ดังนั้น ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น จะทำให้ประสบความสำเร็จในการทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรรณิการ์ ลำลือ (2552) กำจร ตติยกวี (2554) และ อนุรักษ ทองสุโขวงศ์ (2548) ที่พบว่า นักบัญชีจะต้องทำงานร่วมกับผู้อื่น มีปฏิสัมพันธ์และสามารถแก้ไขปัญหาความขัดแย้งได้ และนอกจากนี้ นักบัญชีควรมีคุณลักษณะในด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ กล่าวคือ นักบัญชีต้องรู้จักเลือกและใช้รูปแบบการนำเสนอที่เหมาะสมกับกลุ่มผู้ฟังที่แตกต่างกัน เนื่องจากในบางครั้งกลุ่มผู้ฟังอาจจะไม่เข้าใจหลักการบัญชี ดังนั้น การสื่อสารให้ผู้อื่นเกิดความเข้าใจเป็นสิ่งที่สำคัญอันจะก่อให้เกิดความร่วมมือในการทำงาน ผลการวิจัยของต่อลาภ สุขพันธ์ (2546) พบว่า ความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์และเครื่องใช้สำนักงานเป็นคุณลักษณะที่ผู้ประกอบการต้องการ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยครั้งนี้ และการวิจัยวิจัยครั้งนี้ยังพบด้วยว่า เทคโนโลยีหลักที่นักบัญชีในยุคปัจจุบันจำเป็นต้องการใช้งาน เช่น โปรแกรม Microsoft Excel โปรแกรม Microsoft word และการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อติดต่อบุคคลภายนอก

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยในครั้งนี้เป็นเพียงการศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักบัญชีตามความคิดเห็นของผู้บริหารทางการบัญชีในองค์กรขนาดใหญ่ ดังนั้น ผู้ที่สนใจจะศึกษาในครั้งต่อไปสามารถศึกษาธุรกิจขนาดอื่นเพื่อค้นหาความสัมพันธ์หรือเปรียบเทียบความแตกต่างที่อาจเกิดขึ้น นอกจากนี้ ยังสามารถศึกษาความคิดเห็นของกลุ่มคนอื่น ๆ เช่น เพื่อนร่วมงานของนักบัญชีทั้งในฝ่ายเดียวกัน และฝ่ายอื่นๆ รวมทั้งผู้บริหารในฝ่ายอื่นๆ เพื่อให้ทราบความคิดเห็นของผู้ที่ต้องปฏิบัติงานร่วมกับนักบัญชี

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยรังสิต

บรรณานุกรม

- กรรณิการ์ ลำลือ. (2552). *คุณสมบัติของนักบัญชีที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบการในจังหวัดเชียงใหม่*. (การค้นคว้าแบบอิสระ ปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่).
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี พ.ศ. 2553. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 127 ตอนพิเศษ 141 ง หน้า 24.*
- กัจจกร ตติยภว. (2554). *สกอ.เตรียมพร้อมผลิตบัณฑิตไทยในศตวรรษที่ 21. จดหมายข่าวสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, (74): 1-2.* กรุงเทพมหานคร: ฝ่ายประชาสัมพันธ์ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2554). *TOP 10 12 หมวดอุตสาหกรรมเด่น. การเงินธนาคาร, 30(349), 48-55.*
- ต่อลาภ สุขพันธ์. (2546). *คุณสมบัติของนักบัญชีที่พึงประสงค์ของสถานประกอบการในจังหวัดลำปาง*. (การค้นคว้าแบบอิสระ ปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่).
- นันทวุฒิ วุฒิกรณ์. (2550). *คุณลักษณะของนักบัญชีที่พึงประสงค์ของสถานประกอบการต้องการในจังหวัดพะเยา*. (การศึกษาอิสระปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย).
- เพ็ญธิดา พงษ์ธานี. (2548). *คุณลักษณะของบัณฑิตสาขาการบัญชีที่องค์กรและผู้รับผิดชอบงานด้านบัญชีที่พึงประสงค์*. (รายงานผลการวิจัย). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์. (2554 ก). *เกี่ยวกับสภา*. สืบค้นเมื่อ 11 กรกฎาคม 2554, จาก <http://www.fap.or.th>
- _____. (2554 ข). *รายงานประจำปี 2549*. สืบค้นเมื่อ 11 กรกฎาคม 2554, จาก <http://www.fap.or.th>
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2554). *นโยบายการพัฒนาบัณฑิตอุดมคติไทย. จดหมายข่าวสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2(74): 3.*

สุภวรรณ พันธุ์จันทร์. (ม.ป.ป.). *บัณฑิตไทยในแนวพระราชดำริ*. สืบค้นเมื่อ 12 ตุลาคม 2554, จาก www.plc.rmutl.ac.th/html/culture_center/articles/article_007.htm.

อนุรักษ์ ทองสุโขวงศ์. (2548). *คุณลักษณะของนักบัญชีที่ธุรกิจจังหวัดขอนแก่นต้องการ. วารสารวิทยาการ จัดการ, 4(1), 15-20.*

อาจารย์ณัฐพัชร์ อภิวัฒน์ไพศาล สำเร็จการศึกษาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต (บัญชีการเงิน) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ศีษาศาสตรมหาบัณฑิต (วิจัยและประเมินผลการศึกษา) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และบัญชีบัณฑิตเกียรตินิยม (ระบบสารสนเทศทางการบัญชี) มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย ประสบการณ์ทำงานเคยเป็นอาจารย์ประจำคณะบัญชี มหาวิทยาลัยรังสิต ปัจจุบันดำรงตำแหน่งอาจารย์คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร มีผลงานทางวิชาการประเภทงานวิจัย เช่น 1) ปัจจัยที่ใช้ในการพยากรณ์ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงานบัญชีกลุ่มธุรกิจบริการในประเทศไทย 2) การวิเคราะห์จำแนกปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้ของนักศึกษาสาขาบัญชีในมหาวิทยาลัยเอกชนในประเทศไทย ประเภทบทความวิชาการ เช่น 1) การสู่มตัวอย่างในงานวิจัยทางบัญชี 2) การเลือกใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชีให้เหมาะสมสำหรับธุรกิจ SMEs